

Presentació

En el curs dels darrers anys, els estudis sobre l'edat moderna s'han interessat de manera cada vegada més accentuada pels espais asiàtics i índics, i el dossier publicat per la nostra revista en el seu número anterior, del 2017, sobre estratègies missioneres a la Xina de l'època moderna, n'és una bona mostra. Tot i això, el vell tema del Mediterrani i el món mediterrani segueix estant d'actualitat, contínuament renovat. Aquest dossier, fruit d'una conferència en l'«Aula mediterrània» de l'Institut Europeu del Mediterrani i del seminari «El món marítim mediterrani a l'època moderna (segles XVI-XVII)» en l'Àrea d'Història Moderna de la Universitat de Barcelona, celebrats els dies 28 i 29 de novembre de 2017, s'ocupa d'aspectes ben concrets, el comerç i la guerra, que són objecte aquí d'una mirada renovadora.

Ana Crespo Solana estudia amb deteniment la presència holandesa al Mediterrani al llarg del segle XVII. Si aquesta qüestió ja era coneguda, l'article cartografia la intensitat i el llarg radi dels intercanvis comercials dins i fora del seu àmbit espacial i, d'aquesta manera, ofereix una panoràmica de major abast i més articulada sobre el grau en què el món mediterrani estava relacionat amb els fluxos mercantils entre punts molt llunyans.

Al costat del comerç, la guerra naval és un altre tema que disposa d'un bon repertori bibliogràfic. Els tres articles restants s'ocupen d'un centre navilier que va tenir un paper de primer ordre, les Drassanes de

Barcelona, que són seu del Museu Marítim de Barcelona. Objecte d'una important campanya arqueològica i d'una renovació museogràfica no menys eloqüent, les Drassanes se'ns presenten ara sota una llum remarcablement canviada. Tot fent un breu repàs de la manera en què les Drassanes han estat enteses fins ara, Enric Garcia Domingo i Inma González Sánchez, facultatius del Museu, exposen les novetats aportades per les excavacions i els consegüents canvis en la datació de parts importants de l'edifici, un edifici que ara sabem que pertany en bona mesura a l'edat moderna.

Situats en aquest nou marc, Jorge Aguilera López i Alfredo Chamorro Esteban estudien l'estructura administrativa de les Drassanes, amb presència de càrrecs de la Corona, de la Generalitat i de l'Ajuntament, i la seva activitat de construcció naviliera al llarg dels segles XVI i XVII. Aguilera mostra que la política de Carles V i de Felip II envers l'Imperi otomà va donar un fort impuls constructiu a les Drassanes, cosa que, al seu torn, va dinamitzar molts sectors productius de Barcelona i d'altres zones catalanes, notablement els boscos. Per la seva banda, Chamorro estudia les fortunes de la galera, vaixell per antonomàsia en les guerres navals mediterrànies, fins a la seva gradual desaparició d'aquestes aigües a mesura que el segle XVII avançava, per raons tècniques però també per causa dels canvis en les grans línies de la política internacional.

En conjunt, els treballs aplegats en aquest dossier, rics en noves dades i anàlisis, mostren que el Mediterrani, sempre un espai d'intenses relacions humanes, va ser escenari de dinàmiques capitals en aquell món de l'alta edat moderna que es veia creixentment interrelacionat a escala global.